

نقاشش رویك گریگوریان

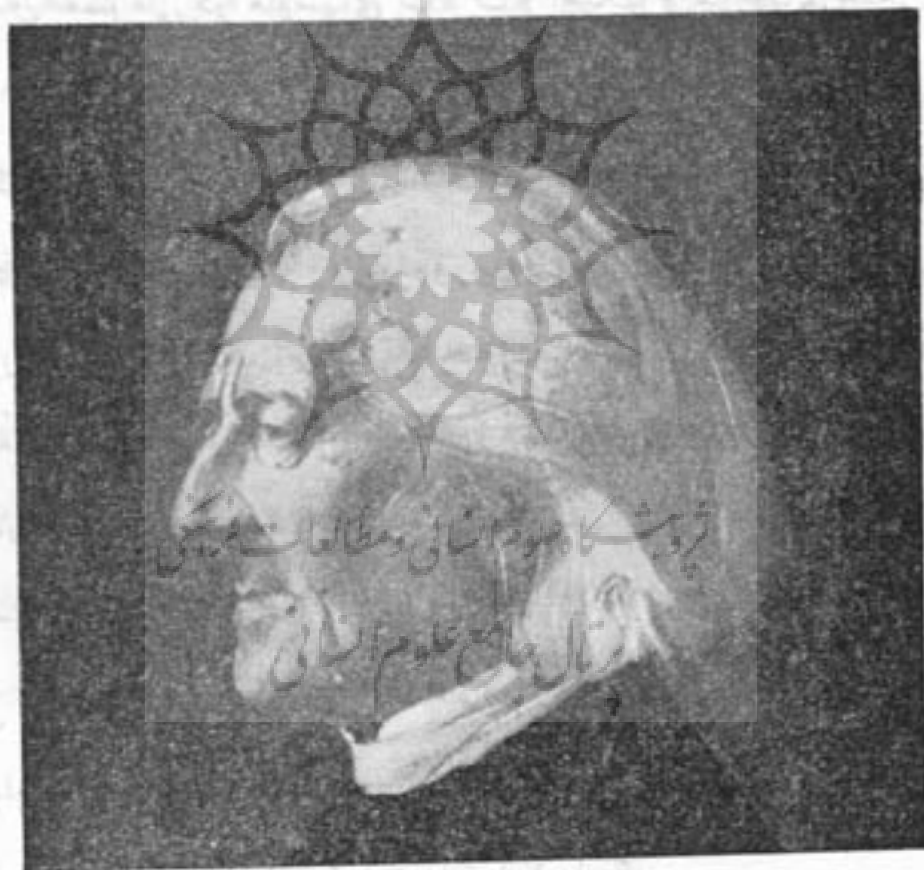
فرانس لیست

(دنباله ی شماره ی پیش)

در ۱۸۶۵ لیست لقب روحانی بخود گرفته بسالاخره آرزوی جوانیش را عملی کرد. از اینکه لیست چرا و چگونه از شاهزاده خانم ساین و تیگن اشتاین جدا شد اطلاعی نداریم همینقدر میدانیم که تا او زنده بود همان احترام و محبت را نسبت به لیست ابراز میکرد و شش ماه پس از مرگ او وفات یافت. آثار و تصنیفات لیست در این دوره فقط آهنگهای روحانی و مذهبی است مانند چند اوراتوریو (Oratorio) از جمله « مسیح » (Christus) و سنت ستانیسلاو (Saint Stanislawe) « تشریفات کلیسائی سلطنتی » (Grande Messe Royale) از آن بیعتا موقع مرگ خود فقط چند دفعه به سن درآمد یکی در ۱۸۷۰ که جشن بتهورن را اداره کرد و دیگری در جشن بیست و پنجمین سال شرکت موسیقی آلمانی. موفقیتی که او در این جشنها حاصل کرد بیش از آن است که بتوان گفت فقط بعضی افتخارات را که نصیب او شد شرح میدهم:

امپراطور اطریش باو لقب اصیل زاده داد. بیشتر شهرهای آلمان و اطریش نیز از او تقدیر کردند. در ۱۸۷۵ بهمدیری آکادمی موسیقی بوداپست که تازه تأسیس یافته بود انتخاب شد. در ۱۸۸۱ جشن هفتادمین سال تولد او را در اغلب انجمن

های موسیقی اروپا برپا کردند و در آنها کنسرت‌هایی دادند که تمام برنامه‌شان عبارت از آهنگهای خود لیست بود. لیست مایه حیرت و مسرت عالم موسیقی شده بود. در ۱۸۸۶ در پاریس و لندن يك او را توریوی او را با اسم « سنت الیزابت » (Saint Elisabeth) در حضور خودش نواختند. در همان سال در لوکزامبورگ بنا به اصرار مردم حاضر شد که بعد از چندین سال تعطیل در حضور هزاران نفر کنسرت بدهد در این کنسرت نیز موفقیت شایانی نصیبش گردید در همان سال موقعی که در جشنهای موسیقی « بایرت » (Bayreuth) شرکت کرده بود در هفتاد و پنج سالگی بمرض ذات‌الریه وفات یافت (۳۱ ژوئیه ۱۸۸۶) آهنگهایی که در اواخر

فرانس لیست

عمرش نوشته عبارتند از مفیستووالس (Mefisto-valse) و « پوئم سیمفونیک » با اسم « از گهواره تا قبر » « Von der wiege bis zum Grabe » و چند آهنگ پیانو. او را توریوی « سنت ستانیسلاو » که مقدمه اش را در ۱۸۸۴ نواخت و « متد پیانو » ناتمام ماند

لیست از نظر کمپوزیوری - ریشارد فوکس در تاریخ موسیقی خود مینویسد « فرانس لیست بعالم ثابت کرد که يك ویرتوئوز بزرگ میتواند کمپوزیتور بزرگی هم باشد » تا بحال ۶۴۷ قطعه آهنگ با اسم فرانس لیست منتشر شده . آثار لیست را میتوان به چهار قسمت عمده تقسیم نمود .

اول - پوئم های سیمفونیک . - که برای ارکستر بزرگ نوشته شده از جمله آنها « اور فئوس » (Orpheus) « پرومیتئوس » (Prometheus) « دیوین کمدی » (Divine comedie) « پرلودها » (Les Préludes) « هاملت » (Hamlet) « هنگری » (Hungaria) « فائوست » (Faust) و غیره . همچنین تغییراتی در مارشهای شوپرت و آهنگها و مارشهای هنگری . بطور کلی در تمام آثار او مخصوصاً اینها که ذکر شد فوق مخصوص او نسبت به روشهای تازه و اسلوب ظریف نو و نظریه مخصوص او نسبت به موسیقی و بالاتر از همه فانتزی بزرگ او دیده میشود در هنرهای ظریف که روز بروز رو به تکامل میرود و پویایی هم برای آن نیست لیست قدم بزرگی برداشته است . کسانی که تصور میکنند « لیست در محوطه فانتزی های موهوم سیر میکند » کاملاً بخطا رفته اند زیرا بر خلاف عقیده آنها تمام آثار او مخصوصاً آثار نامبرده مبحث پر قیمت و نوینی است برای اشخاصی که در جستجوی فورمهای موسیقی هستند . او در ترکیب قطعات کاملاً خود را آزاد دانسته و برخلاف آنچه فنتیس (Fétiz) میگوید ابتدا خود را در بند « عقاید کهنه » مقید نکرده است در آثار او پابند بودن بر قوانین هارمونی و قید های کام کاملاً دیده میشود این است اساس و روش تازه آلمانی که لیست اختراع کرده است .

دوم - نوشته های مخصوص پیانو و آهنگهایی که از ویولون تغییر داده . دو کونسرت او برای پیانو مشهور است : لامازر ، می بمل مازر و علاوه بر این دو « رقص مردگان » (Danse Macabre) از سن سانس . قطعات دیگری از او نیز با اسم پانزده « راپسودی هنگری » (Les 15 Rhapsodies) و « راپسودی اسپانیولی » (Iota aragonese) و چند بالاد (Ballade) و لژاند (Légende) و

الژی (Elegie) و آهنگهای دیگری با اسم « تسلی » (Consolation) و « سالهای جهانگردی » (Années de Pélerinage) و « Liebesträume » و سه کاپریس - والس و غیره مشهور هستند. همچنین تغییرات قشنگ و ظریفی که در سیمفونیهای بتوون و کاپریسها و « زنکها » ی پاکانینی و « ریگولتو » ی وردی (Verdi - Rigoletto) و چند آهنگ واکنر و برلیوز و مندلسن (Mendelssohn) و چایکوسکی (Tchaïkowsky) و آلابیو (Alabieffe) و بعضی موسیقی دانهای دیگر داده است معروفند. در این آثار مخصوصاً تکنیک پیانوی او بدرجه کمال میرسد. فانتزی بزرگ و پاساژهای فوق العاده او طوری است که موجب حیرت میشود و علاوه بر این کارهای او از نظر هنرهای ظریف فوق العاده اهمیت دارد و در آثار او گذشته از ظرافت يك ایده آل موسیقی دیده میشود که سبک رمانتیک یا اثر آن است. ریشارد فوکس میگوید « تکنیک خارق العاده پاکانینی و رویا های شوپن و اراده مستبدانه برلیوز در آثار لیست دیده میشود » با وجود این باید گفت که بعقیده او ویر توئوزی از نخستین پایه های پیانو نوازی است.

سوم - آهنگهای خواندنی (وکال) - این قبیل آثار او بیشتر سرودهای روحانی است و قسمت عمده آنها را در اواخر عمرش نوشته و سبب این نیز واضح است از جمله این آهنگها « تشریفات کلیسائی جشنی بزرگ » و تشریفات کلیسائی سلطنتی و اوراتوریو ها مانند « مسیح » « استائیسلاو » « سنت الیزابت » و غیره. در این آثار او يك روح تازه و سبک مذهبی نو قشنگ و مخصوص بخود دیده میشود.

چهارم - اظهار عقاید او راجع به موسیقی دانها و آثار ایشان - در شرح زندگانی او گفتیم که وی بدون اینکه ملیت موسیقی دانهارا در نظر بگیرد آنها را تشویق کرده در اشتهارشان میکوشید و راجع به کمپزیتورهای پیشین و معاصر کتابها مینوشت و سخنرانیها میکرد و ارزش حقیقی آنها را ب مردم نشان داده در ضمن کنسرتهاى خود نیز آثار ایشان را نواخته در بین مردم مشهورشان میکرد مثلاً راجع به واکنر تحقیقاتی

کرده و کتابی با اسم «لوهنگرین و تان هاووزر واکنر» در اطراف دو آهنگ او نوشته و در کتاب مزبور این دو آهنگ واکنر را فوق العاده تعریف کرده است و همچنین کتابی با اسم «فردریک شوپن» نوشته است و غیره... در این قبیل آثار او کتاب «کولیهای مجارستان و موسیقی آنها» «Des Bohémiens et de leur musique en Hongrie» از همه مهمتر است و در «پانزده را پسودی هنگری» خود ترانه های کولیهارا بخوبی بکار برده است.

فرانس لیست

لیست از نظر ویرتوئوزی - لیست ویرتوئوز پیانو زن بیمانندی بود
کلاویاتور پیانو برای او مثل اسباب بازی بود. پیانو را فوق العاده صاف و روان و سبک و خوب مینواخت. سخت ترین پاساژها را با منتهای صافی و سبکی میگذاشت. فقط در موقع جوانی یکنفر رقیب داشت بنام «تالبرگ» (Thalberg) که پیانوزن

معروفی بود ولی او را نیز مغلوب کرده تنها ماند (۱۸۳۶) فقط تکنیک خارق العاده او نبود که مردم را بحیرت میانداخت بلکه نواختن او نیز بقدری ظریف و قشنگ و شیرین بود که شنوندگانرا فوق العاده متأثر میکرد چنانکه آنرا معجزه میپنداشتند لیست يك هنر پیشه و ویرتوئوز بتمام معنی بود ضمناً لیست « استاد نسل جدید پیانو زنهار محسوب میشد و از روزگار جوانی ناپایان عمرش هر جا میرفت پیروان و شاگردان زیادی مییافت مخصوصاً شاگرد هائی که در وایمار داشت نسل جدید پیانو زنهارا تشکیل دادند مانند « یوآخیم راف » (Joachim Raff) « هانس فون بولوف » (Hans von Bülow) « تاووزیک » (Tausig) « کورنلیوس » (Corenlius) و غیره که بعد موزیسینهای بزرگی شدند.

آثار لیست در تاریخ موسیقی دوره جدیدی را تشکیل ندادند ولی از نظر طرز موسیقی و فانتزی های بزرگ مخصوصاً از نظر اینکه اوزنده کنند و ویرتوئوزیته در پیانو است فوق العاده اهمیت دارند. علاوه بر این برلیوز و لیست موسس « موسیقی برنامه Programme-musique واقع شدند و بیجهت نیست که میگویند « در صحرا شیر، در ویلن یا کائینی و در پیانو لیست » از مرگ لیست اینک نیم قرن میگذرد و همانطور که پا کائینی در ویلن نابغه بود لیست نیز خود را در پیانو بپایه او رسانده است بطوریکه امروز بزرگترین نماینده و ویرتوئوزی در پیانو و نواختنش بلندترین درجه نواختن آن بشمار میرود.

پایان

